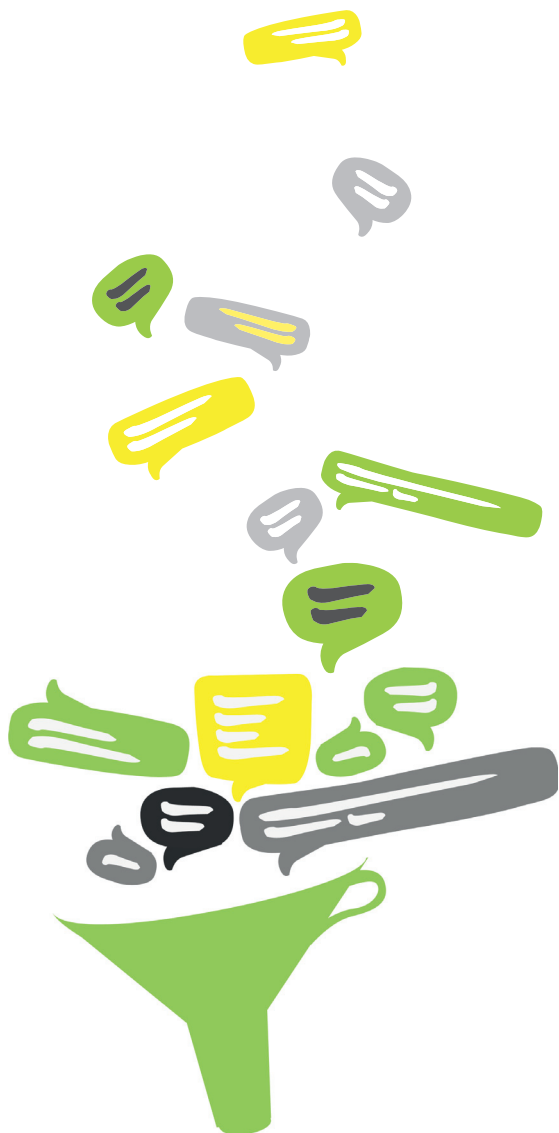

Buzzilla

דו"ח מיפוי נושא - "מחאת האוהלים", קיץ 2011

סוג הדו"ח: R/Topic

רקע

"מחאת האוהלים" של קיץ 2011 טלטלה את התפיסה של פייסבוק והמדיה החברתית בכללותה - ובדרך גם את החברה הישראלית בכללותה. המחאה הזו, שנולדה בתור **Event** תמים בפייסבוק, התפשטה והפכה לתנועה עממית שסחפה את המדינה. שבועיים לאחר פרוץ המחאה, היא כבר היתה הדבר החם ביותר באותו קיץ לח.

ואולם, למרות שלא ניתן שלא להתרשם מהעוצמות הרבות שהתפרצו בשדרות רוטשילד ובשאר המאהלים וההפגנות ברחבי הארץ, היה קשה מאוד להבין מול מה המפגינים רוצים? מול מי הם מוחים? הרבה כעס וקיטור השתחרר בשבועיים הראשונים של המחאה, אבל לא היה ברור כלפי מי. בתוך כליל הסיסמאות והכרזות לצדק חברתי נשמעו קריאות כנגד חברי הכנסת והשרים, הטייקונים, בעלי הדירות. אבל מצפייה בתהלוכות הענק בכיכרות בהפגנות מוצאי השבת במהלך יולי-אוגוסט, היה קשה מאוד להבין נגד מי מופנית האצבע המאשימה.

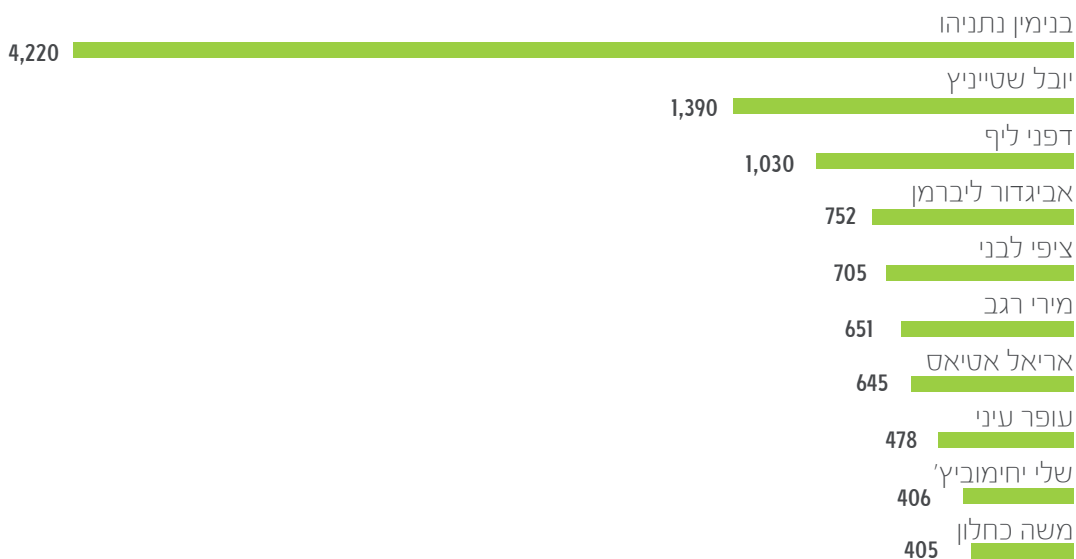
האתגר

כדי להבין יותר את הלך הרוח הציבורי שמנשב במפרשי המחאה, פנינו למקום הטבעי ביותר לבדיקת המחאה, המקום שבו המחאה נוהלה כבר מימיה הראשונים - המדיה החברתית. האתגר היה לנסות להבין איזו דמות מובילה את השיח על המחאה - על מי מדברים בהקשר של ההפגנות. ברור שהסנטימנט כלפי הדמות תלוי בקונטקסט - המדד אינו רק מספר הדיונים שבהם עולה שמה של הדמות אלא גם הדרך שבה היא מוצגת. כך, ניתן יהיה לקבל תמונת כללית על כיוונה של הביקורת והאופי העתידי שהיא צפויה ללבוש. הנחת המוצא במחקר זה שהדמויות שמובילות את השיח על המחאה הן אלה "שמושכות אש" מחד, אך גם עשויות להצטייר כמנהיגות המחאה - אם האזכור שלהן הוא בקונטקסט.

הממצאים

המחאה היא בבסיסה כלכלית, אבל ניכר שהפוליטיקאים מובילים את השיח על המחאה. מבלי להיכנס לשיחות עצמן, ראש הממשלה נתניהו הוא הדמות הכי מדוברת ברשת בהקשר למחאת הדיור, שהולכת ומתרחבת למחאה כלכלית-כללית של הציבור.

הדמויות המדוברות ביותר בהקשר של המחאה - לפי מספר דיונים ברשת, בשבועיים הראשונים למחאה

מתוך 21,400 שיחות במדיה החברתית על מחאת הדיור בשבועיים הראשונים של המחאה, נתניהו מופיע ב-3,810 מהם - יותר מכל אדם אחר. הדבר מחדד את המעורבות הנתפסת של נתניהו בתנאים הכלכליים שהולידו את המשבר. לעומתו, שמו של שר האוצר יובל שטייניץ עולה ב-1,170 דיונים ברשת סביב המשבר - פחות משליש ביחס לנתניהו.

מעניין לא פחות להסתכל על מקום 3 ו-4 ברשימה: נאמר רבות על כך שלמחאה אין הנהגה מסודרת ושאין מי שמנהל אותה בפועל. זה אולי נכון, אבל בדיקת השיחות ברשת מגלה כי דפני ליף, עד לקיץ 2011 סטודנטית אלמונית לחלוטין לקולנוע, הפכה לפני של המאבק.

קבוצת הפייסבוק שפתחה ליף לפני 3 שבועות בסך-הכול הולידה את המהפכה. לנוכח הפופולאריות של המאבק והזיהוי המוחלט שלה איתו, ליף הפכה לאייקון חברתי-תרבותי שיישאר גם לאחר פירוק אחרון האוהלים. אין זה אומר שהיא חפה מביקורת, לפי הדעות השונות שנשמעות כלפי ברשת, אך עצם כמות הדיונים ברשת שבהן היא מעורבות מצביעה על מעמדה בקונטקסט של המאבק.

תובנות

מה שיותר מעניין מהנתונים שעלו בממצאי המחקר על מובילי השיח הם דווקא הדמויות שמשתרכות בתחתית הרשימה, אלו ששמים עלה רק בחלק קטן מהשיחות על המחאה בשבועיים הראשונים לקיומה. בין אלו יש למנות את שר הביטחון ברק, ששמו עלה רק ב-229 שיחות בשבועיים האחרונים - שלישי ממספר הדיונים שבהם מוזכר שר החוץ ליברמן. עובדה זו מפתיעה גם לנוכח תדמיתו של ברק בציבור ולנוכח הפרוסה האדירה שמשרד הביטחון נוגס מעוגת התקציב הלאומית, דבר שניתן היה לצפות שיהווה קרקע פורייה להתנגחות בברק.

אולי הנתון המפתיע ביותר, שמצביע על הלכי הרוח הציבוריים כלפי המחאה, הוא היעדרם המוחלט של קבוצה חשובה אחת בטבלה: ברוני הארץ, משפחות העושר, ובעלי האחזקות הפיננסיות והריאליות. השיח על הטייקונים בהקשר של המחאה נמוך עד מזערי. העובדה שהנתון הזה נותר עקבי כלפי כל קברניטי המשק מצביעה על ההשערה שלפחות בשלב הראשון של המחאה החברתית, נטיית הציבור היתה להאשים את המערכת, יותר מאשר את אלה שניצלו אותה לטובתם. הסבר אפשרי אחד לתופעה היא שיותר קשה לכעוס על החברות שמעסיקות אותו ומספקות לו מוצרים ושירותים – מאשר על הפוליטיקאים שבכוחם לקבוע כיצד יחולק הכסף שבקופה הציבורית.

לפרטים נוספים

צרו עמנו קשר ונציגי Buzzilla ישמחו לעזור

משרד 03 5867878

מייל info@buzzilla.com

